

Specifika klinické terminologie

+LATINSKÉ PŘEDLOŽKY S AKUZATIVEM

+AKUZATIV SINGULÁRU VŠECH LATINSKÝCH DEKLINACÍ

Klinická terminologie

- **uplatnění** v klinických diagnózách a nejčastěji se jedná o značení
 - nemoci (asthma bronchiale)
 - úrazu (fractura aperta)
 - příznaku (tussis chronica)
 - operačního zákroku (amputatio)
 - vyšetřovacího postupu (colonoscopia)
- typické **užívání zkratk** a **akronymů** (spojení počátečních písmen několika slov)
 - Ca coli sigmoidei (carcinoma)
 - Fr. colli femoris l. sin. (fractura; lateris sinistri)
 - St. p. APPE (status post **appendectomiam**)

Ukázka z chorobopisu

byla hospitalizována na odd.9P - operační onkogynekologie
od: 2.11.10 do 4.11.10
na odd ARO od 4.11.10 do 8.11.10
na odd 9 od: 08.11.2010 do: 15.11.2010
na Gynekologicko-porodnické klinice FN Brno - pracoviště Porodnice

PŘÍJEM: Pacientka byla přijata k operačnímu zákroku.

Dg.: Ca cervicis uteri pT1b1 pN0(0/30) M0, G3
St.p. hysterectomia abdom rad gr.II cum adnexectomia
bilateralis cum lymphadenectomia pelvis bilat(4.11.10)
Hypertensio. Myopia. Varices cruris.

VÝKON: dne 4.11.10 provedeno: Hysterectomia abdom rad gr.II cum
adnexectomia bilateralis cum lymphadenectomia pelvis bilat

PRŮBĚH: Operace bez komplikací. Po operaci pacientka přeložena vzhledem
k rozsahu výkonu a doporučení anesteziologa na ARO a poté zpět
na odd.9. Časná mobilizace, péče o suturu.
Celková hospitalizace bez komplikací.

Klinická terminologie

- převládají **nominativní** a **genitivní** tvary
- ovšem objevují se i **vazby s předložkami** vyjadřující
 - časový souběh / návaznost
 - **Status post** resectionem coli sigmoidei **ante** annos XV
 - pozici / směr
 - **Metastases ad** pulmones
 - způsob / charakter / míru / účinek
 - **Fractura** claviculae dextrae **cum** dislocatione **ad latus**
 - důvod
 - **Chemotherapia propter** carcinoma
 - příčinu
 - **Ileus** intestini tenuis **ex** adhaesionibus

Klinická terminologie

- Strana je určena opisně pomocí spojení **latus dextrum/sinistrum/utrumque** ve tvaru **genitivu singuláru**
 - pravý/vpravo -> lateris dextri (zkratka l.dx.)
 - levý/vlevo -> lateris sinistri (l. sin.)
 - oboustranný/na obou stranách -> lateris utriusque (l.utr./l.utq)

```
Dg: T068 Polytrauma
W1731 Pád s padákem
S4220 Fractura humeri proximalis l. sin comminutiva luxans
S3250 Fr. rami sup. et inferioris ossis pubis l. dx
S3250 Fr. ramus sup. ossis pubis l. sin
S3210 Fr. sacri l. dx
S2210 Fr. corporis vertebrae thoraciceae VII et VIII.
S3200 fr. processus transversi vertebrae lumbalis II.-IV.
S3700 Contusio renis l. dx cum hematoma perirenale
S134 Distensio ligg. col. vert. partis cervicalis
S202 Contusio thoracis l. sin
S2730 Contusio pulm. l. sin
S2710 Hemothorax postraumaticum l. sin
S4210 Fr. proc. coracoideus scapulae l. sin
```

Klinická terminologie

- **dvojí** možnost **postavení adjektiva** specifikující poranění / onemocnění
 - těsně za substantivem, ke kterému patří
 - Fractura **comminutiva** partis proximalis ulnae lateris sinistri
 - na konci termínu
 - Fractura partis proximalis ulnae lateris sinistri **comminutiva**

```
Dg: T068 Polytrauma
V1701 Cykl.řid.x pev.přek.;neprov.neh.;volný čas
S0640 Haemorrhagia epidurale reg. temporale l.sin
F100 Ebrietas aethylica
S0601 Commotio cerebri
S0240 Fr.compl. zygomaticomaxillaris l.sin cum hemosinus sphenoid.
S4201 Fr.claviculae l.sin apeta
S4210 Fr. scapulae l.sin comminutiva
```

Klinická terminologie

- **vyjádření stupně** poranění, onemocnění
 - opisně pomocí spojení substantiva gradus s
 - a) adjektivem v komparativu/superlativu
Ruptura lienis **gradus minoris/majoris/minimi/maximi**
 - b) řadovou číslovkou (1.-4.)
Asthma bronchiale **gradus primi/secundi/tertii/quarti**

Klinická terminologie

- převažují slova s řeckými slovními základy a gramatické jevy převzaté z řečtiny

DG: C023 Carcinoma linguae et baseos oris
Stp. chir. intervenci
Stp. CHT a RT
PEG

I10 Morbus hypertonicus
Stp. transpl.ledviny
DM II na inzulinu
Hydrokéla testis l.sin., po transplantaci
Chron. bronchitis, t.č. v klidu

NO: pac. s verifikovaným spino Ca linguae et baseos oris l. dx, pac. je po 3.cyklu CHT.Zmenšení Tu asi o 20%, LU submandibulárně hmatné.
Stp. radikální resekci a radikálnímu krčnímu bloku vpravo.
Nyní přijat s krvávením z nádoru k observaci a i.v. terapii.

Klinická terminologie

➤ vyjádření zánětlivého onemocnění

- pomocí přípony **-itis, -itidis, f.** připojené ke genitivnímu kmeni substantiva označujícího postižený orgán (ve většině případů k řeckému termínu)
 - hepar, hepatis -> hepatitis, hepatitidis, f. = zánětlivé onemocnění jater
 - encephalon, encephali -> encephalitis, encephalitidis, f. = zánětlivé onemocnění mozku
 - nephros, nephri -> nephritis, nephritidis, f. = zánětlivé onemocnění ledvin
 - gaster, gastris -> gastritis, gastritidis, f. = zánětlivé onemocnění žaludku

Klinická terminologie

➤ vyjádření nádorového onemocnění

- pomocí přípony **-oma, -omatis, n.** připojené ke genitivnímu kmeni substantiva (ve většině případů k řeckému termínu)
 - myoma, myomatis -> svalový nádor
 - lipoma, lipomatis -> tukový nádor
 - nephroma, nephromatis -> nádor ledviny

Klinická terminologie

- **užívání klinických eponym**

- **Facies Hippocratica**

- výraz tváře těžce nemocných lidí před smrtí, pro něhož jsou typické propadlé tváře, zapadlé oči a špičatý nos; jako první jej velmi přesně popsal Hippokratés

Klinická terminologie

- **užívání klinických eponym**

- Morbus Crohn

- Crohnova nemoc; zánětlivé střevní onemocnění, na jehož popisu se významně podílel americký gastroenterolog Burrill Bernard Crohn

Akuzativ a latinské předložky s akuzativem

ad	k, do, při	intra	v, uvnitř, za, během
ante	před	per	skrz, přes, pomocí
circum	okolo, kolem	post	po, za
contra	proti	propter	kvůli
extra	mimo, vně	secundum	podle
infra	pod	supra	nad
inter	mezi	trans	přes

Předložky **IN** a **SUB** se pojí s akuzativem i ablativem:

-> **KAM?** = akuzativ

-> **KDE?** = ablativ

